

לעילוי נשמת מנחם ירון רובינשטיין ז"ל

מי אתה ברוך בן נריה?

הופעותיו של ברוך בן נריה בספר ירמיה: ל"ו, ל"ב, מ"ב, מ"ה,

תיארוך - השנה הרביעית ליהויקים: ל"ו, כ"ה, מ"ה, מ"ו

נוסחת הפתיחה: א', י"ב, י"ח, כ"ד, ל"א, מ"ב

ירמיהו פרק מה:

(א) הדבר אשר דבר ירמיהו הנביא אל ברוך בן נריה בכתבו את הדברים האלה על ספר מפי ירמיהו בשנה

הרביעית ליהויקים בן יאשיהו מלך יהודה לאמר: ס

(ב) כה אמר ה' אלהי ישראל עליך ברוך:

(ג) אמרת אוי נא לי כי יסף ה' יגון על מכאבי יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי: ס

(ד) כה תאמר אליו כה אמר ה' הנה אשר בניתי אני הרס ואת אשר נטעתי אני נתש ואת כל הארץ היא:

(ה) ואתה תבקש לך גדלות אל תבקש פי הנני מביא רעה על כל בשר נאם ה' ונתתי לך את נפשך לשלל על כל

המקמות אשר תלך שם: ס

מדרש זוטא - איכה פרשה א דבר אחר 'נחמו נחמו עמי'. מי צריך לנחם ישראל או הקב"ה? למי שמתה

אשתו למי מנחמים לא לבעל מנחמים. כך נמשלה ציון. שנאמר 'במחשכים הושיבני כמתי עולם' (איכה ג'

ו'). לא אתם צריכים לנחמוני? נחמוני נחמוני. משל למה הדבר דומה למי שנשבו בניו בחייו, למי מנחמים לא

לאביהם מנחמים. כך 'בני יצאוני ואינם' (ירמיה י' כ'). משל למי שנשרף ביתו למי מנחמים לא לבעל הבית.

כך אמר הקב"ה שרפו את ביתי, שנאמר 'וישרף את בית ה' ואת בית המלך ואת כל בתי ירושלם ואת כל

בית הגדול שרף באש' (ירמיהו נ"ב י"ג) משל למי שנשרף כרמו ונקצץ, למי מנחמים, לא לבעל הכרם. כך

הקב"ה, 'כי כרם ה' צבאות בית ישראל' (ישעיה ה' ז'). משל לרועה שנכנס ארי בין צאנו וטרף ואכל מהם,

למי מנחמים, לא לבעל הצאן. כך הקב"ה, דכתיב 'צאן אובדות היו עמי רועיהם התעו' (ירמיה נ' ו'). הוי

אומר לי אתם צריכים לנחם, נחמוני נחמוני.

מכילתא דרבי ישמעאל בא ר' עקיבא אומר: לאמר צא ואמור להם שבזכותם הוא מדבר עמי שכל שלשים

ושמונה שנה שהיה כועס על ישראל לא היה מדבר עמו שנא' 'ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות

מקרב המחנה וידבר ה' אלי לאמר' (דברים ב טז - יז). אמר ר' שמעון בן עזאי: איני כמשיב על דברי רבי

אלא כמוסיף על דבריו. ולא עם משה בלבד היה מדבר בזכות ישראל אלא עם הנביאים כולם לא דבר אלא

בזכות ישראל ... וכן אתה מוצא בברוך בן נריה שהיה מתרעם לפני המקום אמרת 'אוי נא לי כי יסף ה' יגון

על מכאובי' (ירמיה מה ג) מה נשתניתי אני מכל תלמידי הנביאים? יהושע שמש משה ושרתה עליו רוח

הקודש. אלישע שמש אליהו ושרתה עליו רוח הקודש מה נשתניתי אני מכל תלמידי הנביאים? 'יגעתי

באנחתי ומנוחה לא מצאתי וגו' ואין מנוחה אלא נבואה שנאמר 'ותנח עליהם הרוח' (במדבר יא כו) ואומר

'נחה רוח אליהו על אלישע' (מלכים ב' ב טו) 'ואומר ונחה עליו רוח ה' (ישעיה יא ב) בא וראה מה המקום

משיבו ... אמר: ברוך בן נריה אם אין כרם אין סייג, אם אין צאן אין רועה, מפני מה? 'כי הנני מביא רעה

אל כל בשר וגו' ונתתי לך את נפשך לשלל אל המקום אשר תלך שם' (ירמיה מה ה). הא בכל מקום אתה

מוצא שאין הנביאים מתנבאים אלא בזכותן של ישראל.

לעילוי נשמת מנחם ירון רובינשטיין ז"ל